

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12.

Fylke: Vest-Agder

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Fjotland

Emne:

Bygdelag:

Oppskr. av: Lotmar Terstad

Gard:

(adresse): Damplass 15. Ullevål
hageby

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

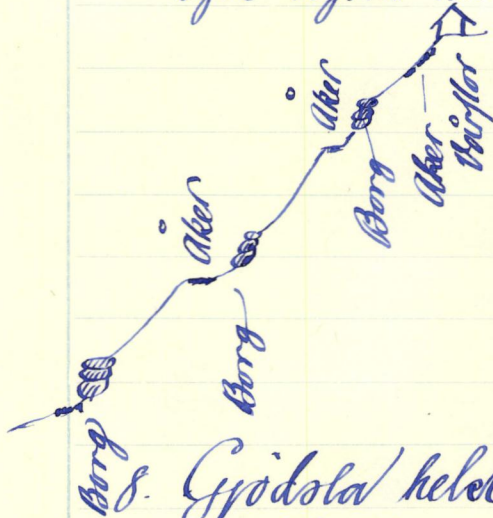
B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Eng er gras på jord som hev vore under kultur. Me hev ordet "ægra" = attlagd åker. Attlega er ikkje nytta. Nokk av den gamle innmarki var ikkje dyrka med tydelig vis berre kora upp. Det var eng men eg fruk knapt ægra blei bruka um slik mark "Tykkeng" nytta: "slå på tykkengje." Utslått høyet var kalla: "heidehøy" og "skoghøy" "heidehøyd" bli slepe på heidi, langt undan garden: "Skoghøy" kunde vera både nær og langt undan: Dette var reind gras. Ved heimgjordet slo dei dårleg utslått med blåberris og lyng inni mellom. Det var rukkehøy "Snygslått" hev og vore i bruk. Stakkord hev eg ood nemnd i eit skifte, elles ukjend for meg i Fjotland.
2. Røing i utmark lite bruka. Men heimgjordet "røde" dei, ruka i kore det som var att av heidi i "røhanga".
3. Grassfrøsaing var ukjend.
4. I myr kasta dei upp åpne veiter, jamna ut den oppkasta jordi mellom veitene og sådde.
5. Gjødsla berre eng. Åkeren fekk nok meste gjødsla.

6. Ukjent.

7. Flor og vårflor måtte stå slik at jord fekk gagn av "sede". Stadnamnet "Sjelta" ofte nytta um jord som låg i "sedetrekken".

Dom fra Rinnva på Veg-geland. Vårflor med åker lobe under. Steinen var lagd i borger. Og under kvar borg ei åkerremse, slik at ein fekk ei god rein på ned-sida

8. Gjødsla heldt um våren. Hadde greip av eiketinner med ein jarnnagle gjennom da hevdi i hængar, som ein so "spretta" utvoer. Okring 1880 kom ny reidskap.

9. Dei beitte engi ein tur både vår og høst. Tenkte nok ikkje på hevding, var forot det galatt. Dei fleste sytte nok med vårbeiting. Dei "slepte" krøteret og lot det gå kor det vilde.

10. Er vel mindre vårbeiting no.

11. Jamna ikkje ut lironer.

12. Stod i vårflor, berre ein. Hevdi tok dei heim på åker og eng.

13. Hadde stundom "kalvehage" for kalvar som da låg ute. Hesten hadde og stundom sin hestehage. Dei andre dyri blei gjøtte.

14. Dei byggde hadde grindar på stølen i noko ny tid. Slutte grindene stundom. Verbet var "kvia". Av bruk fyre 1900.

15. Ukjent

16. I Nordal or Kvibnågren, so dei må ei tid ha nytta vaktender.

17. Ukjent

18. Utejernt

19. . Me hev ord: Næbetri⁴ = næseseng;
Bustrod og nytta = grindplassen
Stole = seter.

20. Var ein stolsvoll, ikkje ringjerda. Kring
1900 var det slutt med bustop på stolen,
so var det ei lita dei berre slo der. No
meest slutt med det òg.

21. Dei

Det gamle heimejorderuket var mykje
åker og lite eng. Mange fortel at i ga-
mal tid åt hesten upp alle engheijel,
og stundom strak utkj det hi, so hesten
måtte hi med litoj.

Lined writing area with horizontal blue lines.

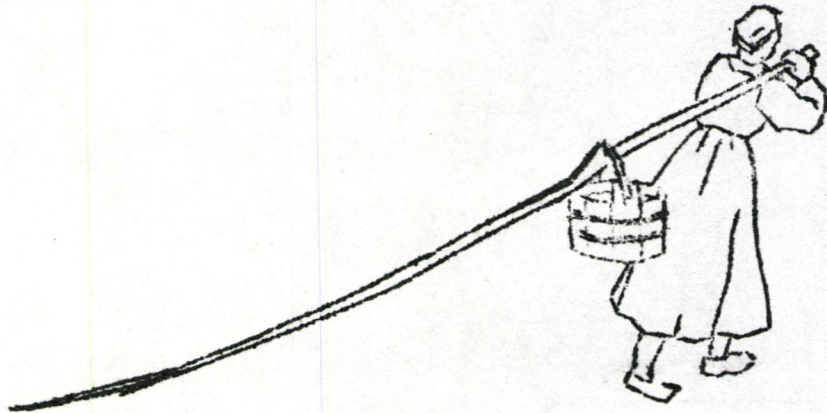
N. H. G. d. v.
Tjøtland.

NORSK ETNO OG ISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampa over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

Til alle 3 spørsmål: Nei.

John Terstad
Tjøtland